

28.6.2019

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA) SOVELTAMISESTA BALTICA –MERIKAAPELIHANKKEESEEN

HANKE Baltica-merikaapelihankkeessa rakennetaan merenalainen kuituoptynen tietoliikennekaapeli Itämeren poikki Venäjän Leningradin alueen ja Kaliningradin alueen välille.

HANKKEESTA VASTAAVA

Rostelecom-yhtiö

Kotipaikka: Venäjän Federaatio

Osoite: Dostoyevsky str. 15, 191002 Saint-Petersburg, Venäjä

Y-tunnus: 1027700198767

ASIAN VIREILLETULO

Hankkeesta vastaava Rostelecom-yhtiö on pyytänyt 17.5.2019 Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta päätöstä, edellyttääkö Baltica-merikaapelihanke YVA-lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista. Yhtiö on samalla toimittanut ELY-keskukselle YVA-lain 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta.

Ympäristöministeriö määräsi 25.3.2019 päätöksellä (VN/1960/2019) Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen tekemään YVA-lain 11 §:n mukaisesti päätöksen siitä, tulisi-ko Baltica-merikaapelihankkeen Suomen talousvyöhykkeellä sijaitsevan osuuden rakentamiseen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain 3 §:n 2 ja 3 momenttien nojalla.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT HANKKEESTA

Hankkeen sijainti

Venäjän Leningradin alueen ja Kaliningradin alueen välille suunniteltu merikaapeli kulkee Venäjän Federaation aluevesien ja talousvyöhykkeen halki sekä Suomen ja Ruotsin talousvyöhykkeiden läpi. Kaapelireitin kokonaispituus on yli 1000 kilometriä. Merikaapeli ei kulje Suomen aluevesillä tai ranta-alueilla. Kaapelin reitti kulkee Venäjän aluevesien rajalta Suomen talousvyöhykkeellä Nord Stream kaasuputkijärjestelmän eteläisen putkilinjan eteläpuolella Hankoniemen länsipuolelle asti, jossa reitti kääntyy pohjoiseen ja risteää Nord Stream ja Nord Stream 2 -maakaasuputkilinjojen kanssa. Risteyskohdan jälkeen kaapelin reitti kääntyy länteen ja kulkee Suomen talousvyöhykkeellä Nord Stream ja Nord Stream 2 -kaasuputkilinjojen pohjoispuolella samansuuntaisena niiden kanssa Ruotsin talousvyöhykkeen rajalle. Merikaapelin pituus Suomen talousvyöhykkeellä on noin 374 km. Suomen talousvyöhyke on kansainvälistä vesialuetta, eikä talousvyöhykkeellä ole yksityisten omistamia maa- tai vesialueita. Merikaapelireitin tutkimuslupahakemus Suomessa jätettiin 18.2.2019, ja sitä täydennettiin 26.4.2019. Tutkimukset on tarkoitus suorittaa kesäkaudella 2019, edellyttäen, että tutkimuslupa myönnetään.

Hanke

Hankkeen tarkoituksena on asentaa Leningradin alueelta Itämeren poikki Kaliningradin alueelle kulkeva merenalainen valokuitukaapeli. Hankkeen päätarkoituksena on kehittää ja yhteen sovittaa Kaliningradin alueen tietoliikenneyhteyksiä Venäjän digitaalisen pääverkon kanssa ilman kansainvälistä maitse kulkevaa kauttakulkuyhteyttä, sekä laajentaa tietoliikennepalveluja Kaliningradin alueen asukkaille. Käytettävä kaapelityyppi on Hengtong Optic-Electric Co. Ltd:n Submarine Optical Fiber Cable HORC-1 DA. Valokuitukaapelia suojaa teräslangoilla vahvistettu ulkokuori. Kaapelin läpimitta yhden suojakuoren kanssa on 33 mm ja kahden suojakuoren kanssa 40 mm. Toistimia asennetaan noin 100 kilometrin välein. Kaapelissa on heikko sähkövirta (640 mA), eikä siitä irtoa ympäristölle haitallisia aineita.

Merikaapelin asentaminen

Merikaapelin lasku on tarkoitus suorittaa kaapelinlaskualuksella, joka käyttää dynaamista asemointia (Dynamic Positioning, DP) ja siihen integroitua paikannusjärjestelmää, jolloin se ei tarvitse ankkureita. Merikaapeli on suunniteltu laskettavan kokonaisuudessaan Suomen talousvyöhykkeellä ns. "free-lay" -tekniikalla eli vapaalla laskulla. Kaapeli uppoaa nopeasti painonsa ansiosta merenpohjan sedimentteihin. Laskettaessa kaapeli vapaasti merenpohjaan ei tarvita mitään vedenalaisia laitteita ja vaikutus ympäristöön jää minimaaliseksi. Asennustarkkuus on todellisuudessa noin +/-10 metriä kun vesisyvyys on alle 100 metriä, mutta joissakin reitin kohdissa pieni poikkeaminen suunnitellusta asennuskohdasta voi olla tarpeen esimerkiksi merenpohjan epätasaisuuden vuoksi. Tarvittaessa teknisistä syistä tai kolmansien osapuolten vaatimuksesta johtuen lyhyitä osuuksia merikaapelista saatetaan laskea ja haudata samanaikaisesti vedettävän auran avulla merenpohjaan. Auraa käytettäessä kaapelin hautaaminen aiheuttaa mahdollisimman vähän häiriötä merenpohjassa, sillä se minimoi suspendoituvan sedimentin määrän ja veden samentumisen. Lisäksi yksittäisillä osuuksilla, joilla kaapelia ei ole saatu auran avulla haudattua tai hautausvyvyttä ei ole saavutettu, saatetaan tarvita laskun jälkeisiä hautaustöitä. Laskun jälkeiset hautaustyöt tehdään ROV-avusteisella vesipainepuhallustekniikalla. Kaapelinlaskualus asentaa päivässä noin 60 kilometriä kaapelia vapaalla laskulla ja noin 15 kilometriä aurauksella. Näi-

den töiden aikana ulkopuolisia aluksia pyydetään turvallisuussyistä noudattamaan kaapelinlaskualuksen ympärillä olevaa suoja-aluetta, joka on suuruusluokaltaan noin 0,5 merimailia, koska kaapelinlaskualuksen ohjattavuus on rajoittunut. Arvioitu kokonaisaika merikaapelin laskemiselle Suomen talousvyöhykkeellä on 7 päivää. Jos tutkimusten tuloksena havaitaan hylkyjä tai ammuksia, otetaan nämä huomioon asennustöissä ja ensisijaisena tavoitteena on kiertää nämä kohteet.

Merikaapelin käyttö ja huolto

Kaapelijärjestelmän käyttöikä on vähintään 25 vuotta ja koko sen elinkaaren ajan hankkeesta vastaava vastaa kaikesta käytöstä, huollosta ja vikojen korjaamisesta kaapelijärjestelmässä. Lähtökohtaisesti merikaapeli ei edellytä säännöllistä huoltoa. Mahdolliset kaapeliin syntyvät viat johtuvat pääsääntöisesti alusten aiheuttamista mekaanisista, ankkureilla aiheutetuista vioista. Kaapelin tarvitsemat tarkistukset ja mahdolliset viat havaitaan optisen tarkkailujärjestelmän kautta, jolloin vian hyvin tarkka sijainti pystytään määrittämään signaalin kulkunopeuden perusteella. Korjauksista vastaa niihin erikoistunut yritys, joka pystyy korjaamaan kaapelirikot asennusalueella nostamalla kaapelia vain paikallisesti merenpohjasta. Korjauksen jälkeen kaapeli palautetaan paikoilleen.

Merikaapelin poistaminen käytöstä

Merikaapelin mahdollinen poistaminen käytöstä sen elinkaaren loputtua toteutetaan poistoajankohdan lakien edellyttämällä tavalla. Tämänhetkisen arvion mukaan kaapeli tullaan nostamaan ylös ja sen materiaalit kierrättämään käytön loputtua. Kaapelin nosto voidaan suorittaa siihen erikoistuneella aluksella, jossa kaapeli paloitellaan kuljetamista helpottaviin paloihin. Noston nopeus on jopa 1,5–2 km tunnissa.

Ympäristön tila hankkeen vaikutusalueella

Merikaapelilinjan reitillä Suomen talousvyöhykkeen itäosassa vallitsevina pohjatyyppeinä ovat pääasiassa kova savi ja kovien pohjien yhdistelmät. Suomen talousvyöhykkeen länsiosassa (likimain Porkkalan kohdalta länteen) vallitsevana pohjatyypinä merikaapelin reitillä on muta ja paikoin kova savi.

Itämereen ja edelleen merenpohjaan on aikojen saatossa kulkeutunut raskasmetalleja eri lähteistä. Ihmistoiminnan seurauksena haitallisten aineiden kirjo on laajentunut, koska mukaan on tullut suuri määrä erilaisia orgaanisia haitta-aineita, joiden pitoisuudet Itämeren pohjasedimentissä ovat paikoin kohonneet. Haitta-aineita kulkeutuu mereen ja päätyy merenpohjaan sekä pistekuormituksena (esim. jokien kautta ja viemäreistä) että hajakuormituksena (esim. ilmakulkeutumisen kautta ja vesiliikenteestä).

Meressä ja merenpohjassa haitalliset aineet sitoutuvat kaikkein hienoimpaan ainekseen, metallit saveen ja orgaaniseen ainekseen, orgaaniset haitta-aineet pelkästään orgaaniseen ainekseen. Koska haitta-aineiden esiintyminen on sidoksissa hienoaineksen esiintymiseen, haitta-aineita tavataan yleisimmin alueilla, joilla tapahtuu enemmän tai vähemmän pysyvää hienoaineksen sedimentaatiota. Tämän johdosta haitta-aineiden alueellinen esiintyminen on merenpohjan vaihtelevan topografian vuoksi laikuittaista. Kohonneita haitta-ainepitoisuuksia esiintyy yleensä sedimentin ylimmissä kerroksissa (0–30 cm sedimentin pinnasta), mutta päästöhistoriasta ja sedimentaationopeudesta riippuen kohonneita pitoisuuksia voi esiintyä syvemmilläkin.

Merikaapelin reitillä ei Suomen talousvyöhykkeellä ole makrokasvillisuutta, koska pohjat ovat syvyyden tähden selvästi valon tunkeutumissyvyyden ulottumattomissa. Yleisesti ottaen suurin osa Suomenlahden syvemmistä merialueista on joko pysyvästi tai kohtalaisen pysyvästi vähähappisia tai hapettomia, mikä vähentää suuresti mak-

roeliöstön monimuotoisuutta. Vesisyvyys merikaapelin reitillä vaihtelee 44 metristä 163 metriin. Pääosa reitistä sijaitsee syvyysvyöhykkeellä 50–80 metriä. Tässä syvyysvyöhykkeessä happiolosuhteet vaihtelevat vuotuisesti kerrostuneisuusolojen mukaan. Pohjaeläinyhteisöjen monimuotoisuus on melko alhainen ja vain muutamat opportunistiset, happiolosuhteiden vaihtelua sietävät lajit ovat vallitsevina. Pohjaeläinnäytteissä Suomenlahden keskiosan syvänteiden lajeja ja lajiryhmiä ovat lieju- ja sinisimpukka, harvasukasmadot, liejusukasjalkainen ja valkokatka. Lisäksi pohjalla elää bakteereja ja syanobakteereja. Merkittävät sinisimpukoiden esiintymät sijoittuvat hapekkaammille pohjille matalampiin syvyysvyöhykkeisiin.

Kalasto ja kalastus

Suomenlahden kalasto koostuu murtovesiolosuhteiden takia sekä merikaloista että makean veden kaloista. Kalalajisto vaihtuu enemmän mereiseen lajistoon saariston harventuessa ja muuttuessa avomerialueeksi. Talousvyöhykkeellä esiintyvät kalalajit voidaan jakaa pelagisiin parvikaloihin, pohjakaloihin ja vaelluskaloihin. Saaristovyöhyke on kalaston pääasiallista kutualuetta ja vain muutama kalalaji laskee mätimunansa avoveteen avomerialueella (turska ja kilohaili). Suomenlahden ulkomerialueella Suomen talousvyöhykkeellä harjoitettava kaupallinen kalastus on pääasiassa vain silakan ja kilohailin troolikalastusta. Lisäksi harjoitetaan jonkin verran lohenkalastusta. Troolipyydykset ovat välivesitrooleja, joilla kuitenkin ajoittain kalastetaan myös hyvin lähellä merenpohjaa. Varsinaista pohjatroulausta, jossa troolia raahataan merenpohjalla, ei Suomen vesialueilla harjoiteta. Troolikalastusalueet sijoittuvat pääosin Suomen aluevesirajan läheisyyteen tai sen eteläpuolelle. Lohen pyyntivälineenä käytetään ajosiimaa, mutta tämä kalastusmuoto on vähentynyt voimakkaasti hyljekannan kasvun myötä.

Linnut ja merinisäkkäät

Suomen talousvyöhykkeellä etäisyyttä lähimpiin lintujen pesimiseen soveltuviin luotoihin ja kareihin on yli 15 km, joten kaapelireitin alueella tavataan vain muuttomatoilla levähtäviä merilintuja tai sellaisia saaristossa pesiviä lajeja, joiden ravinnonhakuennot voivat suuntautua talousvyöhykkeelle. Suomenlahdella avomerialueella muuttoaikoina levähtäviä vesilintuja ovat mm. alli, mustalintu, pilkkasiipi, haahka, kuikka ja kaakkuri. Näiden tärkeimmät levähdys- ja ruokailualueet sijoittuvat ulkosaariston matalikkojen alueille. Saariston pesimälajeista tiirat, lokit sekä ruokkilinnut tekevät ravinnonhakulentoja myös Suomenlahden keskiosiin, jossa niiden tärkeimpiä ravintokohteita ovat pinta- ja välivedessä liikkuvat kalat ja äyriäiset. Pohjakaloja ja -eliöitä saariston sukeltavat sorsalinnut ja ruokkilinnut etsivät pääasiassa alle 30 metrin syvyydestä ja lähempää rannikkoa.

Suomenlahdella elää kolme merinisäkkäslajia: harmaahylje (*Halichoerus grypus*), itämerennorppa (*Pusa hispida botnica*) ja pyöriäinen (*Phocoena phocoena*). Suomen eliölajien uhanalaisuusluokituksessa (Hyvärinen ym. 2019) lajien suojelustatus on seuraava: (1) harmaahylje, ei listalla, (2) itämerennorppa, silmälläpidettävä ja (3) pyöriäinen katsotaan nykyisin satunnaiseksi vierailijaksi (luokka NA). Itämerennorpan osalta on arvioitu, että sen kannan säilymisen suurimmat uhkatekijät ovat pyynti, kemialliset aineet ja ilmastonmuutos.

Suojelualueet

Suomen talousvyöhykkeellä ei sijaitse suojeltuja alueita. Lähin Natura 2000-alue (Sandkallanin Natura 2000-alue) sijaitsee yli 4 kilometrin etäisyydellä kaapelireitistä. Lähin hylkeille tärkeä levähdysalue sijaitsee yli 20 kilometrin etäisyydellä. Merikaapelin reitille Suomen talousvyöhykkeellä ei sijoitu kansainvälisesti, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeiksi luokiteltuja lintujen pesimis- tai levähdysalueita, koska merikaapelin reitti sijaitsee pääosin yli 50 metrin syvyysvyöhykkeellä ja alueella ei sijaitse riittaympäristöjä tai laajoja hiekkapohjia.

Olemassa oleva ja suunniteltu infrastruktuuri

Merikaapelireitti risteää Suomen talousvyöhykkeellä kolmen olemassa olevan ja kahden suunnitellun putkilinjan kanssa, jotka asennetaan merenpohjaan arviolta loppuvuodesta 2019. Lisäksi merikaapelireitti risteää Suomen talousvyöhykkeellä 19 käytössä olevan tietoliikennekaapelin ja kahden käytössä olevan sähkökaapelin kanssa. Hankkeesta vastaava on käynnistänyt keskustelut kaapelien ja putkilinjojen omistajien kanssa ja pyrkii solmimaan tarvittavat kaapeliristeys- ja putkilinjaristeyssovimukset. Risteykset toteutetaan niin, ettei hankkeesta aiheudu haittaa olemassa olevalle infrastruktuurille.

Vesiliikenne

Suomenlahden keskiosan laivaliikenteessä vallitsevat itä-länsisuuntaisen liikenteen pääväylät ja toisaalta Helsingin ja Tallinnan välinen pohjois-eteläsuuntainen liikenne. Suurin osa Itämeren rahtiliikenteestä suuntautuu Suomenlahden itäosan satamiin ja niistä pois. Laivaliikenne talousvyöhykkeellä on vilkasta.

Merikaapelin suunniteltu reitti kulkee kolmen TSS-alueen kautta (Traffic Separation Scheme). Kaapelin reitin linjauksesta on keskusteltu Väyläviraston, Traficom ja Traffic Management Finland Oy:n kanssa siten, että haitta laivaväylien käytölle ja väylien tuleville muutoksille jää mahdollisimman vähäiseksi.

Virkistyskäyttö

Merikaapelireitin läheisyydessä Suomen talousvyöhykkeellä ei ole virkistyskäyttöä satunnaista huviveneilyä ja virkistyskalastusta lukuun ottamatta.

Sotilasalueet

Suomen merivoimien suoja-alueet sijaitsevat aluevesillä ja muutamat niistä ulottuvat Suomen talousvyöhykkeen rajalle. Suomen ilmatilan rajoitusalueet (R-alueet) sijaitsevat aluevesien yläpuolella. Osa ilmatilan vaara-alueista (D-alueet) sijaitsevat Suomen talousvyöhykkeellä. Merikaapelin reitti kulkee yhdellä jaksolla D-alueiden läpi.

Kulttuuriperintö, arkeologiset kohteet ja sotatarvikkeet

Museoviraston aineiston mukaan lähin hylky (Andrei Zdanov) sijaitsee noin 135 metrin päässä merikaapelin reitistä. Enintään 1,2 kilometrin etäisyydellä reitistä sijaitsee yhteensä seitsemän hylkyä. Ensimmäisen ja toisen maailmansodan jäljiltä Suomenlahdessa voi olla jäljellä useita kymmeniä tuhansia miinoja. Strategisesti sijoitettujen miinojen lisäksi merenpohjassa on muita merisodankäynnin jäänteitä, kuten torpedoja, tykinammuksia ja ilmapommeja. Hankkeesta vastaavan tavoitteena on tutkia kaapelireitti geofysikaalisin luotausmenetelmin käyttäen tarpeen mukaan korkearesoluutioista monikeilakaikuluotainta, viistokaiku- ja matalataajuusluotainta ja/tai magnetometriä. Näillä menetelmillä pystytään havaitsemaan vedenalaiset muinaisjäännökset ja tyyppilliset merenpohjalla olevat ammuksiset. Luotausaineistoa analysoidaan arkeologin

toimesta potentiaalisten arkeologisten kulttuuriperintökohteiden havaitsemiseksi hankealueelta.

Tieteellinen perintö

Merikaapelireitin lähellä alle 650 metrin etäisyydellä reitistä sijaitsee HELCOM:in aineistojen mukaan neljä pitkäaikaissuuranta-asemaa. Pitkäaikaissuuranta-asema LL7S sijaitsee noin 90 metrin, asema LL12 noin 530 metrin, asema LL7 noin 630 metrin ja asema JML noin 640 metrin päässä Merikaapelista. HELCOM:in aineisto kattaa pääosin mm. Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämät pitkäaikaistarkkailuasemat. Merikaapelin reitin linjauksesta on alustavasti keskusteltu Suomen ympäristökeskuksen kanssa ja kaapelireitin mahdollista siirtämistä noin 500 metrin etäisyydelle pitkäaikaissuuranta-asemista selvitetään lupahakemusvaiheessa.

HANKKEESTA VASTAAVAN ARVIO YMPÄRISTÖVAIKUTUKSISTA JA ESITYS HAITTOJEN LIEVENTÄMISTOIMISTA

Kaapelin laskeminen merialueilla voi teoriassa aiheuttaa mm. merenpohjaan fyysisiä vahinkoja. Hankkeen vaikutukset pohjaolosuhteisiin ovat kuitenkin asennustekniikan ansiosta erittäin vähäiset. Pehmeillä pohjilla kaapeli uppoaa painonsa johdosta sedimenttiin varsin nopeasti, minkä johdosta pohjaolosuhteisiin kohdistuva häiriö jää näillä alueilla lyhytaikaiseksi ja vähäiseksi. Kovilla pohjilla kaapeli muodostaa vain kaapelin halkaisijan (33–40 mm) kokoiseen pitkän kohoumaan pohjan pinnalle. Hankkeesta ei aiheudu vedenalaista melua, paitsi asentavan aluksen moottori- ja potkuriääniä. Hanke ei ole ristiriidassa merellisten suojelualueiden verkoston vahvistamisen tai vedenalaisten elinympäristöjen suojelun kanssa, sillä merikaapelin reitti on suunniteltu siten, että herkät alueet kierretään. Kaapelityyppi ei sisällä sähköistä jännitettä tai ympäristölle haitallisia aineita. Kaapeli on suunniteltu laskettavan vapaasti merenpohjaan.

Jos tämänhetkisestä suunnitelmasta poiketen käytettäisiin muita asennusmenetelmiä (auraus, korkeapainevesisuihkumenetelmä), ne voisivat aiheuttaa ainoastaan kestoltaan lyhytaikaista ja laajuudeltaan paikallista samentumista pohjanläheisessä vesikerroksessa. Tällöinkin merenpohjan sedimentistä yläpuoliseen veteen suspendoituvan kiintoaineksen kokonaismäärä jää vähäiseksi, eikä kaapelin laskun arvioida aiheuttavan merkittävää lisää luonnollisten virtausten ja myrskyjen aiheuttamaan sedimentin kulkeutumiseen. Suspendoitunut kiintoaine siihen mahdollisesti sitoutuneine haitta-aineineen laskeutuu kulloisenkin työkohteen läheisyyteen. On epätodennäköistä, että sedimenttiperaisiä haitta-aineita päätyisi ravintoketjuun tai ekosysteemiin suuremmissa määrin kuin ilman hankkeen toteuttamista. Hankkeella ei voida katsoa olevan merkittävää vaikutusta meriympäristön tilaan tai merenhoidon tavoitteisiin.

Kaapeli ei vaikuta kalaston elinolosuhteisiin minkään kalalajin elinkierron aikana, joten kaapelin käyttövaiheessa kalastoon kohdistuvaa vaikutusta ei aiheudu.

Asennustöiden aikana kaapelinlaskualue rajoittaa kalastusta aluksen ympärille ehdotettavalla suoja-alueella, joka on alustavasti säteeltään 0,5 merimailia. Suoja-alueen laajuus sovitaan erikseen merenkulkuviranomaisten kanssa. Asennuksen kesto on kuitenkin niin lyhyt, että siitä aiheutuvat haitat kalastukselle ovat väliaikaisia. Kaapelireitille ei aseteta kalastusrajoituksia, joten kalastus voi alueella jatkua entisessä laajuus-

nessaan. Pohjalla olevasta ja pohjaan painuvasta 33-40 mm läpimittaisesta Merikaapelista ei pääsääntöisesti aiheudu haittavaikutuksia pohjan läheisessä vesikerroksessa harjoitettavalle välivesitroolaukselle. Ainoan poikkeuksen muodostavat kohdat, joissa kaapeli ei pohjan epätasaisuuden takia painu pohjaan. Näissä kohdissa troolin on mahdollista osua kaapeliin ja teoriassa jäädä siihen kiinni, mutta tämä on erittäin epätodennäköistä. Toisaalta kaapelin linjaus sijaitsee sellaisella alueella, jossa on jo ennestään kaapeleita ja putkilinjoja. Tästä syystä tilanteen ei kalastuksen osalta arvioida muuttuvan hankkeen toteuttamisen johdosta.

Hankkeen ainoa linnustoon kohdistuva vaikutusmekanismi Suomen talousvyöhykkeellä on kaapelinlaskualuksesta ja sen toiminnasta aiheutuva väliaikainen häiriö. Kaapelinlaskualuksen toimintaa voidaan verrata normaaliin laivaliikenteeseen, johon linnusto on totunut.

Hankkeeseen ei liity toimenpiteitä, jotka voisivat aiheuttaa merkittävää häiriötä merinisäkkäille. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi ammusten raivaus, josta aiheutuu vedenalaista melua. Kaapelia ei myöskään lasketa hylkeiden lisääntymisaikaan kevättalven jääolosuhteissa. Kaapelinlaskualuksista aiheutuvaa lyhytaikaista häiriötä voidaan verrata normaaliin laivaliikenteeseen.

Merikaapelin reitti ei sijoitu suojelualueille, eikä kaapelin laskemisesta aiheudu tavanomaisesta laivaliikenteestä poikkeavaa häiriötä. Hankkeesta ei aiheudu vaikutuksia luonnonsuojelualueisiin, eikä Natura 2000 -verkostoon kuuluviin kohteisiin.

Kaapelin risteyskohdat olemassa olevien kaapeleiden ja putkilinjojen kanssa toteutetaan siten, ettei hankkeesta aiheudu haittaa olemassa olevalle infrastruktuurille. Hankkeesta vastaava pyrkii solmimaan tarvittavat kaapeliristeys- ja putkilinjaristeyssojaimukset. Tarvittavat suojaukset ratkaistaan tapauskohtaisesti.

Vähäisiä vaikutuksia laivaliikenteelle voi aiheutua hitaammin liikkuvasta kaapelinlaskualuksesta. Tutkimus- ja asennustyöt tulevat aiheuttamaan lyhytkestoisen haitan, kun tutkimus- tai asennusalus ajaa TSS-alueen lävitse. Asennustyön kesto on niin lyhyt (kaapelin laskuaika 7 vuorokautta), että vaikutukset laivaliikenteelle ovat vähäiset. Asennettu kaapeli merenpohjassa ei vaikuta laivaliikenteeseen.

Virkistyskäyttöön ei aiheudu vaikutuksia, koska virkistyskäyttö Suomen talousvyöhykkeellä on hyvin satunnaista ja vähäistä.

Merikaapelin reitillä Suomen talousvyöhykkeellä sijaitsee ilmatilan vaara-alueita (D-alueita). Kaapelin asennus on kestoltaan niin lyhytaikainen, ettei sillä ole vaikutusta vaara-alueisiin.

Merikaapelin asennus ei vaikuta muinaisjäännöksiin, kuten hylkyihin, sillä mahdolliset muinaisjäännökset tullaan paikantamaan merenpohjan arkeologisissa tutkimuksissa ennen asennusta ja ne tullaan kiertämään riittävältä varoetäisyydeltä.

Merikaapelin reitin läheisyydessä olevat pitkäaikaisseuranta-asemat pyritään kiertämään tarvittavalta etäisyydeltä, jottei vaikutuksia tieteelliselle perinnölle aiheudu. Lisäksi kaapelin asennus on suunniteltu toteutettavan vapaalla laskulla ilman pohjanmuokkaustöitä, joten vaikutuksia pitkäaikaisseuranta-asemille ei oleteta aiheutuvan.

Merikaapelin ja asemien välisestä riittävästä etäisyydestä keskustellaan Suomen ympäristökeskuksen kanssa suunnittelun edetessä.

Hankkeen vaikutukset on arvioitu vähäisiksi ja siksi Hankkeesta vastaava ei lähtökohdaisesti pidä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä tarpeellisena. Kaapelinlaskutyöt tulevat vaikuttamaan lyhytaikaisesti laivaliikenteeseen ja kalastukseen. Kaapelin reitti on suunniteltu siten, että haitta vesistön käytölle jää lähinnä teoreettiseksi. Hankkeesta vastaava katsoo, että edellä esitetyt näkemykset ja merikaapelihankkeita koskeva aikaisempi soveltamiskäytäntö huomioon ottaen Baltika-merikaapelihankkeelta ei tulisi edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

YVA-lain 13§:n mukaan ennen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksen tekemistä on arviointimenettelyn tarpeesta kuultava asianomaisia viranomaisia, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta.

ELY-keskus pyysi asiasta lausunnot Suomen ympäristökeskukselta, Maa- ja merivoimien esikunnilta, Liikenne- ja viestintävirastolta, Geologian tutkimuskeskukselta, Varsinais-Suomen ELY-keskukselta ja Uudenmaan ELY-keskukselta.

Suomen ympäristökeskus

Pelkkä kaapelin laskeminen merenpohjalle Suomen talousvyöhykkeellä ei SYKE:n mielestä aiheuta merkittäviä ympäristöhaittoja, merenpohjan auraaminen ja vesipainepuhallus jonkin verran enemmän. YVA-menettelyä ei välttämättä tarvita, mikäli pienimuotoisia ja paikallisia ympäristövaikutuksia voidaan hallita lupamääräyksillä riittävän hyvin.

Merivoimien esikunta

Merivoimat eivät edellytä ympäristövaikutusten arvioinnin laatimista.

Geologian tutkimuskeskus

Hankkeella ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia ympäristöön, etenkin koska kaapeli lasketaan pääasiassa "free-lay" tekniikalla. Merikaapelihankkeen rakentamiseen liittyen ei ole tarvetta YVA-menettelylle.

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut-yksikkö katsoo, että hankkeeseen ei ole tarvetta soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä yleisen kalatalousedun näkökulmasta.

Uudenmaan ELY-keskus

Uudenmaan ELY-keskus arvioi, ettei hanke edellytä YVA-menettelyä. Hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa on tärkeä minimoida merenpohjaan kohdistuvat haitalliset vaikutukset sekä kiintoainesta irrottavat toimenpiteet. Lisäksi tulee varmistaa, ettei muinaismuistoihin tai luonnonsuojelullisiin arvoihin kohdistu haitallisia vaikutuksia. Jos kaapelin laskuvaiheessa havaitaan räjähde- tai myrkkytynnyreitä, ne tulisi kiertää.

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 13§:n perusteella, että Baltica-merikaapelihankkeen Suomen talousvyöhykkeellä sijaitsevan osuuden rakentaminen ei edellytä YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Hankkeesta vastaavan on YVA-lain 31 §:n mukaisesti oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

YVA-menettelyn soveltaminen hankeluettelon perusteella

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet ja niiden muutokset, joihin aina sovelletaan arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain hankeluettelossa (YVA-lain liite 1.)

Baltica-merikaapelihanke ei sisälly YVA-lain liitteen 1 hankeluettelo. Ympäristövaikutusten arviointimenettely ei ole tarpeen hankeluettelon perusteella.

YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa

Hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin hankeluettelon mukaiseen muutokseen sovelletaan yksittäistapauksessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, jos se todennäköisesti aiheuttaa YVA-lain liitteessä 1. mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia laadultaan, laajuudeltaan tai eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen.

Päätöksenteossa otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Huomioon otettavia seikkoja on tarkemmin kuvattu YVA-lain liitteessä 2 ja YVA-asetuksen 2 §:ssä (YVA-laki 3 § 3 mom.).

Hanke ei ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainnin sekä vaikutusten luonteen, todennäköisesti aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain 3 §:n 1 mom. tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Hanke ei näin ollen edellytä arviointimenettelyn soveltamista myöskään YVA-lain 3 §:n 2 mom. nojalla.

Kaapelin asennuksesta ei aiheudu merkittäviä ympäristöhaittoja. Kaapelin asennuksen kesto on vain noin 7 vuorokautta. Kaapelin laskemisesta aiheutuu lievä ja lyhytaikainen häiriö kalastukseen ja laivaliikenteeseen. Kaapeli on suunniteltu laskettavan vapaasti merenpohjaan. Hankkeen vaikutukset meren pohjaan ja eliöstöön ovat asennustekniikan ansiosta erittäin vähäiset. Pehmeillä pohjilla kaapeli uppoaa painonsa johdosta sedimenttiin varsin nopeasti, minkä johdosta pohjaolosuhteisiin kohdistuva häiriö jää näillä alueilla lyhytaikaiseksi ja vähäiseksi. Kovilla pohjilla kaapelin vaikutukset rajoittuvat kaapelin halkaisijan (33–40 mm) kokoiseen pitkään kohoumaan pohjan pinnalla. Jos tämänhetkisestä suunnitelmasta poiketen käytettäisiin muita asennusme-

netelmiä (auraus, korkeapainevesisuihkumenetelmä), ne voisivat aiheuttaa ainoastaan kestoltaan lyhytaikaista ja laajuudeltaan paikallista samentumista. Suspendoitunut kiintoaines siihen mahdollisesti sitoutuneine haitta-aineineen laskeutuvat kulloisenkin työkohteen läheisyyteen. On epätodennäköistä, että sedimenttiperäisiä haitta-aineita päätyisi ravintoketjuun tai ekosysteemiin suuremmissa määrin kuin ilman hankkeen toteuttamista. Kaapelinlaskualuksen toimintaa voidaan verrata normaaliin laivaliikenteeseen.

Meren pohjaan lasketulla kaapelilla ei ole vaikutusta kalastoon. Hankkeeseen ei liity toimenpiteitä, jotka voisivat aiheuttaa merkittävää häiriötä merinisäkkäille. Merikaapelin reitti ei sijoitu suojelualueille.

Kaapelin risteyskohdat olemassa olevien kaapeleiden ja putkilinjojen kanssa toteutetaan siten, ettei hankkeesta aiheudu haittaa olemassa olevalle infrastruktuurille. Hankkeesta vastaava kertoo pyrkivänsä solmimaan tarvittavat kaapeliristeys- ja putkilinjariesteys sopimukset. Tarvittavat suojaukset ratkaistaan tapauskohtaisesti.

Virkistyskäyttöön ei aiheudu vaikutuksia, koska virkistyskäyttö Suomen talousvyöhykkeellä on hyvin satunnaista ja vähäistä. Merikaapelin asennus ei vaikuta muinaisjäännöksiin, kuten hylkyihin, sillä mahdolliset muinaisjäännökset tullaan kertoman mukaan paikantamaan merenpohjan arkeologisissa tutkimuksissa ennen asennusta ja ne kierretään riittävältä varoetäisyydeltä.

Merikaapelin reitin läheisyydessä olevat tieteelliset pitkäaikaisseuranta-asetat pyritään kiertämään tarvittavalta etäisyydeltä. Lisäksi kaapelin asennus on suunniteltu toteutettavan vapaalla laskulla ilman pohjan muokkaustöitä, joten vaikutuksia pitkäaikaisseuranta-asetille ei oleteta aiheutuvan. Merikaapelin ja asemien välisestä riittävästä etäisyydestä keskustellaan Suomen ympäristökeskuksen kanssa suunnittelun edetessä.

Hankkeella ei ole yhteisvaikutuksia muiden olemassa olevien tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa. Hankkeella on vain vähäisiä katsottavia vaikutuksia, jotka kohdistuvat Suomen talousvyöhykkeeseen. Hankkeen vaikutukset eivät ulotu Suomen aluevesille.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 3§, 11§, 12§, 13§, 37§
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 1§, 2§

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan (YVA-laki 37 § 2 mom.)

Ympäristövastuualueen johtajan sijainen,
vesistöpäällikkö

Visa Niittyniemi

Ylitarkastaja

Antti Puhalainen

LIITTEET Valitusosoitus

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Hankkeesta vastaava, saantitodistuksin, suoritemaksutta

Päätöksen jäljennös

Etelä-Suomen AVI ympäristölupa vastuualue
Maavoimien esikunta
Merivoimien esikunta
Liikenne- ja viestintävirasto
Geologian tutkimuskeskus
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Uudenmaan ELY-keskus
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus

Päätöksen nähtävillä olo

Kuulutus ja päätös ovat nähtävänä 28.6.-31.7.2019
sähköisesti Internet-sivuilla <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/kuulutukset> Alueelliset
ELY-keskusten kuulutukset löytyvät valitsemalla ylhäältä oikealta Valitse alue 13
Kaakkois-Suomi

Liite elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön hankkeesta vastaava saa hakea muutosta valittamalla. Kirjallisesti tehtävä valitus on osoitettava Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Tähän päätökseen eivät muut tahot saa hakea muutosta valittamalla. (YVA-laki 37§ 2 mom.)

Valitusaika

Valitusaika on 30 päivää siitä, kun tämä päätös on saatu tiedoksi. Tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan. Kirjeen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä kirjeen päiväyksestä, sitä päivää kuitenkin mukaan lukematta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Jos kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja osoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan sekä
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on mainittava myös tämän nimi ja osoite

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen päätös, johon muutosta haetaan alkupe räisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiamiehen valtakirja. Asianajajan tai yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava Itä-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon. Lähettäjän vastuulla asiakirjat saadaan lähettää myös postitse tai lähetin välityksellä. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valittajalta peritään Itä-Suomen hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu 250 euroa**. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite	Puistokatu 29 (käynti Hatsalankadun puolelta) 70110 Kuopio
Postiosoite	PL 1744, 70101 Kuopio
Puhelin	029 56 42 500 (vaihde)
Faksi	029 56 42501
Sähköposti:	ita-suomi.hao@oikeus.fi
Aukioloaika	klo 8.00 - 16.15

